

Arbetsmarknadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2024-04-11

Diarienummer:
AMN-2024-00165

Handläggare:
Ingrid Edberg

Samarbete med utbildningsnämnden i syfte att öka attraktiviteten på yrkesförberedande program och underlätta för ungdomar att hitta nya vägar till arbete eller studier med fokus på bristyrken

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

1. **att** lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Enligt arbetsmarknadsnämndens verksamhetsplan för 2024 ska nämnden utveckla samarbetet med utbildningsnämnden i syfte att öka attraktiviteten på yrkesförberedande program och underlätta för ungdomar att hitta nya vägar till arbete eller studier med fokus på bristyrken. Den förväntade effekten är att fler individer kommer i studier eller i arbete samt att fler individer slutför reguljära utbildningar på grundskole-, gymnasial och eftergymnasial nivå.¹

Ärendet beskriver huvuddragen i arbetsmarknadsnämndens arbete för att öka attraktiviteten på yrkesförberedande program, bland annat i samverkan med utbildningsnämnden.

Beredning

Ärendet har beretts av arbetsmarknadsförvaltningen.

¹ Åtgärd 39 i Arbetsmarknadsnämndens Verksamhetsplan och budget för 2024, s. 15.

Föredragning

Ny lagstiftning om planering och dimensionering av gymnasieutbildning

Sedan den 1 juli 2023 gäller ny lagstiftning om planering och dimensionering av gymnasieutbildning i regionen. Syftet med de nya bestämmelserna är att på sikt underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden, skapa ett utbildningsutbud som i högre grad motsvarar arbetsmarknadens behov samt få bättre förutsättningar för kompetensförsörjningen för välfärd och näringsliv. Skolverket tar vart tredje år fram ett regionalt planeringsunderlag. Det senaste planeringsunderlaget för Uppsala län publicerades i november 2023.²

Uppdrag att få fler elever att välja yrkesinriktade utbildningar

I kommunens Mål och budget för 2024 ges utbildningsnämnden och ytterligare fem nämnder, däribland arbetsmarknadsnämnden, i uppdrag att utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar. Enligt uppdragsbeskrivningen ska insatser genomföras för att bidra till bättre utbildningar och matchning. Arbetet ska genomföras i nära samverkan mellan näringslivet, skolan samt vuxen- och arbetsmarknadsutbildningar. Insatser ska även göras för att främja att fler gymnasieelever väljer att gå yrkesinriktade utbildningar.³

I arbetsmarknadsnämndens verksamhetsplan för 2024 anges med anledning av ovan nämnda uppdrag att nämnden ska utveckla samarbetet med utbildningsnämnden i syfte att öka attraktiviteten på yrkesförberedande program och underlätta för ungdomar att hitta nya vägar till arbete eller studier med fokus på bristyrken. Den förväntade effekten är att fler individer kommer i studier eller i arbete samt att fler individer slutför reguljära utbildningar på grundskole-, gymnasial och eftergymnasial nivå.⁴

Utveckling av antalet sökande till yrkesutbildningar i länet

De senaste två åren har antalet sökande till yrkesutbildningar i länet ökat. I augusti 2023 sökte 777 individer till sådana utbildningar, vilket är 13 procent fler än vid samma tid året innan. I januari 2024 sökte 548 individer till yrkesutbildningar. Det är 5,2 procent fler än i januari 2023. För båda kursstarterna gäller att det i första hand är antalet kvinnliga sökanden som ökar.⁵

Andelen antagna till yrkesutbildning som saknar avslutad gymnasieutbildning och därmed tillhör prioriterad målgrupp för åtgärden har ökat med några procent för kvinnor och ligger stabilt för män mellan 2023 och första kvartalet 2024.⁶

Samverkan för att öka attraktiviteten på yrkesförberedande program

Arbetsmarknadsförvaltningen har vid två tillfällen under första kvartalet 2024 träffat företrädare från utbildningsförvaltningen och andra berörda förvaltningar för att

² [Planeringsunderlag för gymnasial utbildning: Uppsala län - Skolverket](#), hämtat 2024-04-04.

³ Uppdrag 14 i Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026, s. 18.

⁴ Åtgärd 39 i Arbetsmarknadsnämndens Verksamhetsplan och budget för 2024, s. 15.

⁵ Verksamhetsdata från arbetsmarknadsnämndens vuxenutbildning, hämtat i mars 2024.

⁶ Indikator 20 i Arbetsmarknadsnämndens Verksamhetsplan och budget för 2024.

arbeta med det gemensamma uppdraget. Vid mötena har förvaltningarna diskuterat det nya planeringsunderlaget för gymnasial utbildning och påbörjat ett arbete med att ta fram en gemensam handlingsplan för att öka andelen sökande till yrkesutbildningar i samverkan mellan berörda nämnder och näringslivet.

Handlingsplanen ska vara fastställd senast i oktober 2024. Ambitionen är att handlingsplanen ska bidra till ökad kvalitet och höjd attraktivitet på kommunens yrkesinriktade utbildningar och innehålla aktiviteter som på kort och lång sikt ökar andelen sökande till gymnasiets yrkesprogram. Förväntansbilden är att i uppdraget pröva aktiviteter och arbetssätt som är nytänkande och inte tidigare prövats.⁷

Vid nästkommande kring handlingsplanen möte i maj 2024 är avsikten att föra dialog om hur olika berörda aktörer mer konkret kan bidra till att få fler individer att ta del av yrkesutbildningar.

Arbetsmarknadsnämndens insatser för att få fler att välja yrkesutbildningar

Arbetsmarknadsnämnden arbetar på flera sätt för att uppmuntra individer att välja yrkesutbildningar som en väg till arbete. genomför arbetsmarknadsnämnden kommunikationskampanjer Inför varje ny ansökningsperiod till vuxenutbildningen för att uppmuntra individer att söka till yrkesutbildningar. Jobbcoacher vid Utbildnings- och jobbcenter i Gottsunda, Boländerna och Gränby-Kvarngärdet informerar kontinuerligt besökare om möjligheten att ta del av yrkesutbildningar. Vid ett par tillfällen årligen genomförs informationsträffar (öppet hus) vid Utbildnings- och jobbcenter i Boländerna för att informera om yrkesutbildningar och i samverkan med Arbetsförmedlingen genomför nämnden årligen en mäsas kring yrkesutbildningar.

Information om yrkesutbildningar finns att tillgå via Utbildnings- och jobbceters webbplats, utbildningochjobb.uppsala.se. Under våren 2024 har webbplatsen uppdaterats med en ny struktur och information om såväl yrken som utbildningsformer, samt kompletterats med videointervjuer med tidigare elever. Intervjuerna används också för att marknadsföra utbildningarna på sociala medier.

Yrkesutbildningarna har vid flera tillfällen marknadsförts via radioreportage i Sveriges Radio P4 Uppland. De utbildningar som varit i fokus har varit cykelteknikerutbildningen (två tillfällen), köksutbildningen och trädgårdsutbildningen.

I mars 2024 arrangerade arbetsmarknadsnämnden i samarbete med Arbetsförmedlingen en busstur där individer fick möjlighet att göra studiebesök hos olika utbildningsanordnare. Syftet var att väcka intresse för de olika yrkesförberedande komvuxutbildningar som nämnden erbjuder i Uppsala län.

Från och med maj 2024 erbjuder nämnden individer som är intresserade av yrkesutbildningar möjlighet att ”testa komvux” under ansökningsperioderna till vuxenutbildningen. Intresserade har då möjlighet att besöka olika yrkesutbildningar och träffa både lärare, elever, studie- och yrkesvägledare och studiecoacher. Möjligheten att ”testa komvux” erbjuds i samarbete med avdelningen för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsavdelningen, vilka står i kontakt med individer som kan ha intresse av utbildningarna. Deltagare till ”testa komvux” förmedlas också ofta via Arbetsförmedlingen.

Arbetsmarknadsavdelningens engagemang i projektet *UJC Junior* bidrar också till att unga söker sig till arbete eller studier med koppling till bristyrken. Projektet som syftar

⁷ Utbildningsförvaltningens uppdragsbeskrivning, dnr: UBN-2024-00321, daterad 2024-01-12.

till att motverka barnfattigdom finansieras av Europeiska socialfonden och drivs i samverkan med kultur- och fritidsnämnden. Målgruppen är ungdomar i Gottsunda-Valsätraområdet i åldrarna 15 till 17 år. Sedan hösten 2023 erbjuds ungdomarna coachande samtal via jobbcoacher hos Utbildnings- och jobbcenter, inspirationsföreläsningar och andra aktiviteter som syftar till att motivera till studier och framtida yrkesvägar. Några exempel på vad ungdomarna erbjudits är hjälp till sommarjobb och extrajobb, studiebesök på företag och arbetsplatser, programmerings-workshop, entreprenörs-hackathon, mentorskap av universitetsstudierande samt "mitt-område"-workshop. Alla aktiviteter tas fram i samråd med målgruppen.

Unga i vården är ett samarbetsprojekt med vård- och omsorgsnämnden samt utbildningsnämnden som gör det möjligt för unga att jobba extra som aktivitetsvärdar på äldreboenden. De unga får viktig erfarenhet av att arbeta med människor inom äldreomsorgen och de äldre ges guldkant på tillvaron när de unga exempelvis spelar spel, sjunger och leker lekar med dem. Sedan december 2023 är sju ungdomar timanställda som aktivitetsvärdar och rekrytering av fler pågår.

Sedan 2015 erbjuder arbetsmarknadsnämnden feriejobb till ungdomar i Uppsala kommun. De senaste åren har antalet ungdomar i årskurs nio som haft ett feriejobb varierat mellan 1 100 och 1 400. Under 2023 fick alla ungdomar i årskurs nio och på gymnasiets språkintruktionsprogram som sökte ett feriejobb också erbjudande om ett sådant. Feriejobben bidrar till att ungdomar får prova på och skaffa sig erfarenhet av anställning inom en bredd av yrken, bland annat sådana där det råder brist på arbetskraft. Det kan bidra till att ungdomar senare söker sig till studier eller jobb i den riktningen.

Vidare kan nämnas att utbildningsförvaltningen har anställt en verksamhetsutvecklare med uppdrag att få fler att välja yrkesinriktade utbildningar. Verksamhetsutvecklaren tillträder den 1 maj 2024. Bedömningen är att dennes arbete kan komma att bidra till att locka fler elever också till arbetsmarknadsnämndens yrkesutbildningar.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2024-04-11.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör